

Posudek vedoucí diplomové práce Terezy Černovské „Obraz Jiřího Wolкера ve středoškolské výuce literatury“

(ÚČLK, FF UK v Praze, Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy)

Cíl práce, její účel a směřování

Tématem diplomové práce Terezy Černovské je způsob uchopení autorské osobnosti a díla Jiřího Wolкера v učebnicích, čítankách a dalších příručkách k výuce literatury. Jedná se o problematiku teoreticky zaštitěnou úvahami o tzv. obrazu autora. Současně je to otázka, v níž se spojuje perspektiva oborová a didaktická, jde především o analýzu diskursu učebnic, čítanek, příruček k výuce, výukových materiálů apod. Téma považuji za důležité, a to jak pro ryze odborný diskurs, tak pro oblast psaní učebnic i pro samotnou výuku literatury. Práce má komparativní (či diachronní) aspekt, diplomantka se snaží srovnávat pojetí Wolkerova autorského obrazu v učebnicích vydaných a používaných před rokem 1989 (přibližně od 50. let 20. století) a po roce 1989 (od 90. let až do současnosti, tj. do 20. let 21. století).

Z takto nastaveného zkoumání a shromážděného materiálu mohou vyplývat i otázky obecnějšího charakteru přesahující stanovený rámec práce. Mám na mysli např. Wolkerův autorský obraz jako jednu z konkretizací přístupu k osobnosti básníka v naší kultuře obecně, a to jako problém, který je třeba popsat, pochopit, a nabídnout i nástroje pro to, jak se ním vyrovnat ve výuce literatury. Druhým obecnějším problémem jsou pak dobové proměny výkladu zakotvené v historických, politických kontextech, příp. i překvapivě naopak fixace určitých tvrzení či interpretací navzdory okolnostem a společenským změnám, k čemuž výukový diskurs, zdá se, inklinuje.

Tyto otázky považuji za výzvu, kterou je třeba se zabývat, a to i mimo rámec této diplomové práce.

Metodologie a práce s odbornou literaturou

Diplomová práce je založena především na shromáždění materiálu, pečlivé rešerši, shrnutí nebo spíše předložení dat. Diplomantka základní teoretický koncept zmiňuje, ale dále jej nerozvíjí, kriticky nereflektuje ani s ním nepolemizuje. Daný koncept přejímá a v tomto teoretickém ohledu si neklade žádné cíle, jedná se převážně o práci s materiálem a rešeršní. Nejsm si zcela jista, a to je i jeden z důvodů navrženého hodnocení, zda diplomantka v konečném důsledku se zvoleným teoretickým konceptem ve svých analýzách skutečně pracuje, nebo spíše jen uvádí informace, které se k němu vztahují.

Celková koherence, akademická disciplinovanost a styl

Pozitivní na této práci je v každém případě provedení rozsáhlé rešerše, shromáždění materiálu učebnic a příruček k výuce z většího časového údobí. Bohužel na výsledném textu je patrná disproporce mezi tak rozsáhlou rešerší a vyvozovanými závěry, které jsou nepatrné.

Daly by se například ještě rozpracovat postřehy k jednotlivým rysům Wolkerova obrazu, např. k přerodu básníka z „chlapce v muže“, což je přítomno v učebnicových výkladech ve spojitosti s citací z jeho poezie: „Druhou a poslední básnickou sbírkou Těžká hodina dospěl Wolker k vrcholu své tvůrčí cesty – z okouzleného a důvěřivého chlapce k muži bojovníku – komunistovi“ (Zeman, Forst 1986: 103). „Dnes je má těžká hodina; / jedno srdce jsem pohřbil a druhé ještě nemám“ (*Těžká hodina*). Nabízelo by se také rozvíjet úvahy o tom, jaké se proměňuje v čase výběr textů k interpretaci v učebnicích, analyzované texty a jejich zastoupení v učebnicích a čítankách Tereza Černovská detailně uvádí.

V textu práce jako by se nedostalo ještě na jednu rovinu popisu, metarovinu, v níž bude provedená rešerše shrnuta a výsledky analýz usouvztažněny. Jako vedoucí to připisují na vrub spěšnému dokončování práce, které se nakonec promítlo i do výsledné podoby textu. Bohužel musím konstatovat, že v textu zůstaly některé stylizační a formulační neobratnosti („Obraz autora vnímáme jako jeho vnímání širokou veřejností“, „báseň podléhá i rozboru“, s. 43, „Pokud se opřeme o Papouškovy dějiny (2010)“, s. 39), formální nedokonalosti (používání dvojích uvozovek v citacích) nebo gramatické chyby (shoda přísudku s podmětem).

Diplomovou práci **doporučuji k obhajobě** a vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení **dobře**.

V Praze dne 26. 1. 2024

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.